

## **Τι συμβαίνει κατά και μετά τον θάνατο;**

### **Από πού προέρχεται ο θάνατος;**

Ο Θεός δεν θέλησε ούτε δημιούργησε το θάνατο, έτσι όπως εμείς τον υφιστάμεθα σήμερα. Εισήλθε στον κόσμο, ως συνέπεια της πρώτης αμαρτίας των προγόνων μας Αδάμ και Εύας. Είναι λοιπόν «ο μισθός της αμαρτίας» (Ρωμ. 6,23)

### **Ποιο είναι το νόημα του θανάτου;**

● Σήμερα υπάρχει η τάση να λογοκρίνουν και να απωθούν αυτή την πραγματικότητα της ανθρώπινης ζωής. Και μόνο η σκέψη του θανάτου προκαλεί αγωνία. Με το να μην τον σκέπτονται, θεωρούν ότι τον απομακρύνουν, τον νικούν. Στην πραγματικότητα ο θάνατος, αμείλικτος, έρχεται, και μπορεί να έλθει σε κάθε στιγμή, σε οποιαδήποτε ηλικία του ανθρώπου, σε οποιαδήποτε κατάσταση και αν βρίσκεται.

● Για κάθε ανθρώπινο όν, ο θάνατος είναι :

- σημείο της οντότητάς μας ως ανθρώπων, και ανήκει στην ανθρώπινη κατάσταση
- το τέρμα της ανθρώπινης ζωής
- μια πόρτα που κλείνει έναν τρόπο ζωής για να ανοίξει έναν άλλο: δεν είναι το τέλος των πάντων
- ένα κάλεσμα για να ζούμε με σοφία το χρόνο που έχουμε στη διάθεσή μας
- ένας τρόπος για να πραγματοποιηθεί μια βασική ισότητα ανάμεσα σε όλους, πέρα από κοινωνικές εξαρτήσεις, οικονομικές καταστάσεις και πολιτισμικές ικανότητες.

- Για το χριστιανό, ο θάνατος φωτίζεται από το λόγο του Θεού, ο οποίος μας προσφέρει ένα φως που φέγγει και παρηγορεί. Ο θάνατος γίνεται έτσι:

- ένας τερματισμός της ζωής του ανθρώπου, ως χρόνου ανοιχτού για να δεχτεί ή να απορρίψει κανείς την αγάπη του Θεού, την οποία μας φανερώνει στο πρόσωπο του Χριστού

- το ξεκίνημα της αιώνιας ζωής, δηλαδή το να ζει κανείς με νέο τρόπο και για πάντα: μια ζωή που αρχίζει μετά από τη γήινη ζωή

- το να συναντήσει κανείς το Θεό, Πατέρα αλλά και Κριτή

- ένας τρόπος για να εκφράσει κανείς μια πράξη υπακοής και αγάπης προς τον Πατέρα, κατά το παράδειγμα του Χριστού.

- Γι αυτήν ακριβώς τη χριστιανική θεώρηση του θανάτου, ο Αγ. Φραγκίσκος της Ασίζης μπόρεσε να αναφωνήσει στο Άσμα των Δημιουργημάτων: «Δοξασμένος να είσαι, Κύριέ μου, για τον αδελφό μας το σωματικό θάνατο» (Fonti Francescane, 263).

### **Τι συμβαίνει με το θάνατο;**

Με το θάνατο πραγματοποιείται ο χωρισμός της ψυχής και του σώματος. Το σώμα του ανθρώπου πέφτει στη φθορά, ενώ η ψυχή του, που είναι αθάνατη, πηγαίνει να συναντήσει το Θεό για να κριθεί. Αυτή θα ενωθεί πάλι με το σώμα της στο τέλος των καιρών.

### **Τι σημαίνει να πεθάνει κανείς στη χάρη του Θεού;**

Σημαίνει να πεθάνει συνειδητοποιώντας ότι δεν έχει στη ψυχή κάποια θανάσιμη αμαρτία, ότι πεθαίνει σε ειρήνη με το Θεό και τον πλησίον. «Βέβαιος είναι αυτός ο λόγος: εάν πεθάνουμε με Αυτόν, θα ζήσουμε επίσης μαζί Του» (2 Τιμ. 2,11)

### **Πώς είναι δυνατόν να πεθάνουμε με τον Χριστό;**

Είναι δυνατόν:

- Ζώντας ως παιδιά του Θεού κατά την επίγεια ζωή μας.

- Ζητώντας συχνά συγγνώμη στο Θεό για τις αμαρτίες μας με το Μυστήριο της Μετανοίας (εξομολόγηση).

- Επωφελούμενοι, εάν είναι δυνατόν, από τα δύο Μυστήρια που ίδρυσε ο Χριστός για τους σοβαρά ασθενείς και για εκείνους που βρίσκονται στο πέρασμα από αυτή τη ζωή προς την άλλη: το μυστήριο της Ευχαριστίας, ως ιερό Εφόδιο για τους ετοιμοθανάτους, και το μυστήριο του Ευχελαίου για τους ασθενείς.

### **Πώς νίκησε ο Χριστός το θάνατο;**

Καταστρέφοντας την αιτία του θανάτου, δηλ. την αμαρτία, με τον σταυρικό του θάνατο και την ανάστασή του.

### **Πώς να περιγράψει κανείς την κατάσταση του ανθρώπου μετά το θάνατο;**

«Χρειάζεται να αποφεύγομαι καταστάσεις φανταστικές και αυθαίρετες, που αντί να βοηθούν, χειροτερεύουν τις δυσκολίες στη χριστιανική πίστη. Τις εικόνες όμως που χρησιμοποιεί η Αγ. Γραφή αξίζει να τις σεβόμαστε. Πρέπει να αναζητήσουμε το βαθύ τους νόημα, αποφεύγοντας τον κίνδυνο να τις εξασθενίσουμε υπερβολικά, αδιαίζοντας από την ουσία τους, τις πραγματικότητες που αυτές φανερώνουν» (Ρωμαϊκή Σύνοδος για τη Διδασκαλία της Πίστεως: Επιστολή για ορισμένα θέματα που αφορούν την εσχατολογία).

### **Τι συμβαίνει μετά το θάνατο;**

Η ψυχή, αφού χωριστεί από το σώμα, κρίνεται από το Θεό σε σχέση με την Πίστη και τα έργα που έχει πράξει. Αυτό είναι η **ειδική κρίση**, με την οποία δίνεται στον καθένα η άμεση ανταπόδοση για την επίγεια ζωή του.

Αυτή η ανταπόδοση συνίσταται στο να φθάσουμε:

- είτε στην αιώνια χαρά του παραδείσου
  - αμέσως μετά το θάνατο
  - ή μετά από ανάλογη κάθαρση (καθαρτήριο)
- είτε στην αιώνια καταδίκη της κόλασης.

### **Τι είναι ο Παράδεισος;**

Ο Παράδεισος είναι η κατάσταση πλήρους και οριστικής ευτυχίας. Αυτή η ευτυχία συνίσταται στο να βλέπει κανείς το Θεό «έτσι όπως αυτός είναι» (1 Γεν. 3,2), «πρόσωπο με πρόσωπο» (1Κορ. 13,12). Τότε λοιπόν θα γνωρίζουμε το Θεό, ως την μέγιστη, την υπέρτατη ευτυχία του ανθρώπου, τον απώτερο σκοπό και την πλήρη πραγματοποίηση των βαθύτερων πόθων του ανθρώπου.

Αυτό το μυστήριο ενόρασης του Θεού, ευλογημένης κοινωνίας με τον Θεό και με όσους είναι ενωμένοι με τον Χριστό, υπερβαίνει κάθε δυνατότητα κατανόησης και περιγραφής. Η Αγ. Γραφή μας μιλά με μερικές εικόνες: ζωή, φως, ειρήνη, γαμήλιο συμπόσιο, οίκο του πατέρα, Ουράνια Ιερουσαλήμ...

### **Τι είναι το Καθατήριο;**

Το Καθατήριο είναι η κάθαρση, ο εξαγνισμός εκείνων που πεθαίνουν στη χάρη του Θεού, και επομένως είναι πλέον βέβαιοι ότι μπορούν να εισέλθουν στον Παράδεισο, αλλά έχουν ανάγκη μιας περαιτέρω κάθαρσης, με σκοπό να αποκτήσουν την απαραίτητη αγιότητα για να εισέλθουν στη χαρά του Παράδεισου.

### **Πώς μπορούμε εμείς να βοηθήσουμε σε μια τέτοια κάθαρση;**

Ο Θεός εξαγνίζει όσους είναι στο Καθατήριο, με τις αξιωματικές του αποθανόντος και αναστημένου Χριστού, αλλά επίσης χάρη στη συνεργασία, την οποία εμείς μπορούμε να τους προσφέρουμε. Εμείς, που είμαστε ακόμη οδοιπόροι εδώ στη γη, μπορούμε πράγματι να βοηθήσουμε τους νεκρούς μας, που βρίσκονται στο Καθατήριο.

- με την προσευχή μας υπέρ των νεκρών, και ιδιαίτερα συμμετέχοντας στην τέλεση της Θ. Λειτουργίας, καθώς επίσης τελώντας τη Θ. Λειτουργία για εκείνους,
- με έργα μετάνοιας και αγάπης,
- με τα Λυσίποινα, που είναι η λύση της πρόσκαιρης ποινής για τις αμαρτίες οι οποίες έχουν ήδη συγχωρηθεί, λύση την οποία παραχωρεί ο Θεός [όχι συγχώρηση αμαρτίας, αλλά απαλλαγή από την ποινή που ακολουθεί την αμαρτία]. Κάθε

χριστιανός, οδοιπόρος εδώ στη γη, μπορεί να αποκτήσει, με την παρέμβαση της Εκκλησίας, αυτά τα Λυσίποινα, εάν έχει τις κατάλληλες διαθέσεις και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και μπορεί να τα εφαρμόσει υπέρ των νεκρών, ώστε να απαλλαγούν από τις πρόσκαιρες ποινές που οφείλονται στις αμαρτίες τους.

### **Τι είναι η Κόλαση;**

- Η κόλαση είναι η αιώνια καταδίκη όλων εκείνων οι οποίοι, με την ελεύθερη επιλογή τους, **πεθαίνουν σε κατάσταση θανάσιμης αμαρτίας, χωρίς να έχουν μετανοήσει** και χωρίς να δεχθούν την φιλεύσπλαχνη αγάπη του Θεού. Ο Ιησούς εκφράζει αυτήν την πραγματικότητα με μερικές εικόνες: γέεννα, άσβεστη φλόγα, καμίνι πυρακτωμένο... Είναι εικόνες που περιγράφουν την κατάσταση έσχατου πόνου, αιώνιας καταδίκης, που πλήττει όσους είναι στην κόλαση.

- Η κύρια τιμωρία της κόλασης συνίσταται στον **αιώνιο χωρισμό από το Θεό**. Μόνο με το Θεό, πράγματι μπορεί ο άνθρωπος να έχει τη ζωή και την ευτυχία, για τις οποίες δημιουργήθηκε και τις οποίες ποθεί.

- Ο Θεός δεν προορίζει κανέναν να πάει στην κόλαση. Αντίθετα, ως καλός Πατέρας θέλει να σωθούν όλοι και να φθάσουν στον Οίκο Του: τον Παράδεισο. Γι αυτό απέστειλε τον Υιό του, που πέθανε και αναστήθηκε. Ο Θεός δεν θέλει να πεθάνει κανείς αλλά να μετανοήσουν όλοι» (2 Πέτ.3,9) Γι αυτό καλεί κάθε άνθρωπο ατομικά, στη διάρκεια της επίγειας ζωής του, είτε με καλοσύνη, είτε, μερικές φορές ακόμα και με έντονο τρόπο (όπως κάνει κάθε καλός πατέρας με το παιδί του). Όμως, έχοντας δημιουργήσει τον άνθρωπο ελεύθερο, ο Θεός σέβεται τις αποφάσεις του καθενός, και αυτό κυρίως κατά την κρίσιμη στιγμή του θανάτου του. Επομένως είναι ο ίδιος ο άνθρωπος που, με πλήρη ελευθερία και ευθύνη, αυτοαποκλείεται από τον Παράδεισο και, επιμένοντας στη ριζική άρνησή του προς τον Θεό, αξίζει την κόλαση.

### **Τι είναι η τελική και παγκόσμια Κρίση;**

Είναι η κρίση που θα εκφέρει ο Θεός στο τέλος των καιρών, στο τέλος του κόσμου, όταν ο Χριστός «θα έρθει μέσα στη δόξα του, μαζί με όλους τους αγγέλους του [...] και θα συγκεντρωθούν μπροστά του όλοι οι λαοί, και θα χωρίσει τους μεν από τους δε [...]». Και θα πάνε αυτοί στην αιώνια τιμωρία, ενώ οι δίκαιοι στην αιώνια ζωή (Μτ. 25,31-46)

Κατ' αυτή την κρίση:

- Θα αναστηθούν όλα τα σώματα των ανθρώπων. Κάθε σώμα θα μεταμορφωθεί από φθαρτό και θνητό σε άφθαρτο και αιώνιο, θα ενωθεί με τη δική του ψυχή και θα μοιραστούν μαζί την κατάσταση του Παραδείσου ή της κόλασης. Σ' αυτή την κατάσταση ζει η ψυχή από τη στιγμή του θανάτου του σώματος.

- Όλοι οι άγιοι του ουρανού θα ζουν μια αδελφική κοινωνία «εξαιρετικά απολαυστική, διότι ο καθένας θα έχει όλα τα αγαθά όλων των άλλων μακαρίων. Ο καθένας θα αγαπά τον άλλο όπως τον εαυτό του, και γι αυτό θα απολαμβάνει τα αγαθά των άλλων ως δικά του. Έτσι η αγαλλίαση του ενός και μόνο θα είναι τόσο μεγαλύτερη όσο πιο μεγάλη θα είναι η χαρά όλων των άλλων μακαρίων». (Αγ. Θωμάς Ακινάτης, Διάλεξη για το Πιστεύω).

- Θα υπάρξουν «νέοι ουρανοί και νέα γη» (2 Πέτ. 3,13). Το σημερινό σύμπαν, απελευθερωμένο από κάθε σκλαβιά, θα είναι ένα νέο σύμπαν, στο οποίο «δεν θα υπάρχει πια ο θάνατος, ούτε πένθος, ούτε θρήνος, ούτε πόνος, διότι τα παλιά πέρασαν» (Απ. 21,4).

- Θα πραγματοποιηθεί τελείως και οριστικά το σχέδιο του Θεού «να ανακεφαλαιώσει εν Χριστώ τα πάντα, τόσο τα ουράνια όσο και τα επίγεια» (Εφ.1,10). Ο Θεός θα είναι «τα πάντα στους πάντες» (1Κορ.15,28)

### **Πότε θα πραγματοποιηθεί η τελική κρίση ;**

Μόνο ο Θεός γνωρίζει την ημέρα και την ώρα ενός τέτοιου οριστικού γεγονότος. Εμείς γνωρίζουμε μόνο ότι θα πραγματοποιηθεί «την τελευταία ημέρα» (Ιω.6,39), στο τέλος αυτού του κόσμου.

## **Πού βασίζεται η πίστη μας γύρω από την Ανάσταση του σώματός μας;**

Βασίζεται:

- στην Πίστη στο Θεό «που δεν είναι ένας Θεός νεκρών αλλά ζωντανών» (Μκ. 12,27)

- στον Ιησού Χριστό, ο οποίος :

- είπε «Εγώ είμαι η ανάσταση και η ζωή» (Ιω. 11,25)
- πραγματοποίησε μερικές «αναστάσεις» κατά τη διάρκεια της επίγειας ζωής του: του Λάζαρου, του γιου της χήρας της Ναΐν, και της κόρης του Ιάειρου. Αυτές οι «αναστάσεις», που ήταν η επιστροφή στην προηγούμενη ζωή, ήταν σημείο του ότι ο ίδιος είναι «η ανάσταση», και προεικόνιση της δικής του ανάστασης

- έκανε αυτή την επίσημη υπόσχεση προτού πεθάνει: «Πηγαίνω να σας ετοιμάσω θέση, και όταν πάω και σας ετοιμάσω θέση, πάλι θα έλθω και θα σας πάρω κοντά μου, ώστε όπου είμαι εγώ να είστε κι εσείς». (Ιω. 14,2-3)

- υπέστη ελεύθερα το θάνατο, και θάνατο σταυρικό, για τη δική μας σωτηρία: με το θάνατό του νίκησε το θάνατο, για εκείνον και για όλους εμάς.

- αναστήθηκε αυτός ο ίδιος με το ίδιο του το σώμα, μεταμορφωμένο και δοξασμένο: «Εάν ο Χριστός δεν αναστήθηκε [...] είναι μάταιη και η δική σας Πίστη (1 Κορ. 15,14)

- είναι αρχή, θεμέλιο και βεβαιότητα επίσης και της δικής μας ανάστασης: Εκείνος είναι «ο πρωτότοκος των νεκρών» (Κολ.1,18); «Ο Θεός που ανέστησε τον Κύριο, θα αναστήσει και εμάς με τη δύναμή του» (1 Κορ.6,13).

## **Πώς θα γίνει η ανάσταση των σωμάτων μας;**

Το να γνωρίσουμε τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η ανάσταση, υπερβαίνει τη δυνατότητα της νοημοσύνης μας. Είναι προσιτό μόνο την Πίστη.

## **Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στην ανάσταση του σώματος και τη μετενσάρκωση;**

Μεταξύ των δύο υπάρχει μια τεράστια διαφορά, επειδή:

- η ανάσταση δεν είναι η επιστροφή στην προηγούμενη ζωή, αλλά το να ζει κανείς με ένα νέο τρόπο, με ένα σώμα ολότελα μεταμορφωμένο,
- κάθε ζωή είναι μοναδική και ανεπανάληπτη,
- «έχει οριστεί να πεθαίνουν οι άνθρωποι μία και μόνο φορά» (Εβ. 9,27).

### **Με ποια έννοια ο χριστιανός πεθαίνει και ανασταίνεται κάθε μέρα;**

Κάθε μέρα που ζει ο χριστιανός εδώ στη γη, είναι μια **συμμετοχή** στο Θάνατο και την Ανάσταση του Χριστού, από άποψη:

- **μυστηριακή:** με το μυστήριο του Βαπτίσματος, πεθαίνουμε με τον Χριστό ως προς την αμαρτία (μας απελευθερώνει από την αμαρτία) και ανασταινόμαστε σε μια νέα ζωή, στη ζωή των υιοθετημένων τέκνων του Θεού, ως μέλη του Χριστού και της Εκκλησίας του, ως ναός του Αγίου Πνεύματος,
- **ηθική:** κάθε μέρα καλούμαστε να αποφεύγομε την αμαρτία, να μετανοούμε, να ανασταινόμαστε από την αμαρτία, για να ζούμε με χαρά κάθε στιγμή ως τέκνα του Θεού, αναζητώντας «τα άνω, όπου βρίσκεται ο Χριστός, καθισμένος στα δεξιά του Θεού» (Κολ. 3,1).

Raffaello Martinelli, Εφημέριος της Βασιλικής των Αγ. Αμβροσίου και Καρόλου, στη Ρώμη

-----

#### **ΣΗΜΕΙΩΣΗ:**

*Για μεγαλύτερη εμβάθυνση του θέματος, μπορούν να διαβαστούν τα εξής ποντιφικά κείμενα:*

- Κατήχηση της Καθολικής Εκκλησίας, 1992, αρ. 988-1060,
- Ρωμαϊκή Σύνοδος για τη Διδασκαλία της Πίστεως: Επιστολή σχετικά με ορισμένα ζητήματα εσχατολογίας, 1979.

### **ΕΚΔΟΣΗ**

**«Ενοριακές Καμπάνες» - «Τηνιακά Μηνύματα»**

**Απρίλιος 2007**